

Guía Docente				
Datos Identificativos			2016/17	
Asignatura (*)	Pobreza e desigualdade: debates, medicións e identificación de grupos en risco de exclusión		Código	615525005
Titulación				
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Análise Económica e Administración de Empresas			
Coordinación			Correo electrónico	
Profesorado	Barreiro Gen, María Novo Corti, Maria Isabel Varela Candamio, Laura		Correo electrónico	maria.gen@udc.es isabel.novo.corti@udc.es laura.varela.candamio@udc.es
Web				
Descrición xeral	A materia pretende que o alumnado adquira os coñecementos que permitan a análise e medición da pobreza, así como a identificación dos grupos en risco de exclusión. De xeito transversal, farase referenecia, ao longo de toda a asignatura, ás paticularidades a distintos grupos en risco de pobreza e/ou exclusión. O dominio do temario axudará a identificar posibles riscos, contribuíndo así ao desenvolvemento profesional na área de políticas públicas e accións relacionadas coa pobreza e a exclusión social.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Os obxectivos do curso consisten na adquisición por parte do alumnado de:			
1. Identificar os procesos sociais que poden provocar situacións de desigualdade, pobreza, vulnerabilidade ou risco de exclusión social, así como identificar grupos en risco de pobreza.		BM1 BM2 BM3	CM1 CM4
2. Competencias xenéricas para desenvolver unha mirada crítica e creativa ao analizar a problemática da pobreza: Crítica, no sentido de pór en cuestionamiento os principios organizadores do coñecemento e Creativa, ao considerar as implicacións sociais e políticas que os discursos levan, recoñecendo situacións de desigualdade nos países desenvolvidos, explicar a súa natureza e a influencia do contorno económico.		BM7 BM8 BM10 BM11 BM14 BM15 BM20 BM21	CM1 CM4
3. Competencias específicas en coñecementos que permitan identificar factores clave no fenómeno da pobreza e da exclusión, así como os principais grupos que se atopan nesta situación, como é o caso da pobreza e cómo afecta á desigualdade de xénero, incrementando a súa perspectiva social.		AM1 AM3 AM4 AM5 AM7 AM17	BM4 CM1 CM2 CM3

4. Competencias relacionadas coa análise das políticas sociais existentes, a comparación entre elas, a discusión e a elaboración de informes.	AM2 AM6 AM8	BM5 BM9 BM13 BM16 BM17 BM18	CM5 CM6 CM7
5. Competencias relacionadas co uso e a análise de bases de datos e recursos on-line, así como o cálculo de indicadores: Utilización de métodos e técnicas de investigación aplicadas á desigualdade, pobreza e exclusión.	AM3	BM10 BM11 BM18	CM7

Contidos	
Temas	Subtemas
BLOQUE I: Pobreza, exclusión e desigualdade BLOQUE II: A análise da pobreza, a exclusión e a desigualdade BLOQUE III: Investigación aplicada	PARTE I: pobreza, exclusión e desigualdade. I.1 Visión Teórica BLOQUE II: Análise da pobreza, exclusión e desigualdade. II.1 Indicadores e medidas BLOQUE III: Investigación Aplicada: identificación de grupos excluídos. III.1 Informes III.2 Introducción á Investigación

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Obradoiro	B10 B11 C1	10	0	10
Proba mixta	A1 A2 A5 A6 A7 A8 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B7 B9 B13 B14 B17 B20 B21 C5 C6 C7	8	8	16
Sesión maxistral	A1 A2 A3 B4 B16 B18	25	50	75
Traballos tutelados	A3 A4 B8 B15 C2 C3 C4	15	30	45
Atención personalizada		4	0	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Realízanse obradoiros ou conferencias de participantes invitados/as, con persoas directamente relacionadas con proxectos ou experiencias que aporten coñecemento empírico sobre o contido da asignatura
Proba mixta	A proba mixta correspóndese co exame final.
Sesión maxistral	O alumnado levará rexistro de asistencia ás sesións maxistrais. Durante estas clases presenciais traballaranse activamente os temas do programa, integrando a exposición docente cos debates dirixidos e outras actividades prácticas. A orde das sesións poderá sufrir algúns cambios en función da asistencia de conferenciantes invitados/as para tratar estudos de casos ou experiencias concretas.

Traballos tutelados	A materia avaliarase a través dunhas preguntas base que serán integradas ao traballo tutelado global para a avaliación do módulo. As preguntas versarán sobre a bibliografía, as experiencias e todo aquilo tratado na clase maxistral (ou on line), sendo a modalidade de traballos a mesma para asistentes e non asistentes, en canto a criterios de avaliación, acceso á información e preguntas. Para garantir no proceso de avaliación a identidade do estudantado a distancia, cada un/ha deste terá que presentarse visualmente, acompañado por algún documento oficial de identidade.
---------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Resérvanse horas do profesorado responsable da asignatura para titorizar o traballo polo que se avaliará ao estudantado. Estas titorías realízanse igualmente co alumnado on-line a través dos medios de comunicación establecidos de acordo entre as profesoras e o estudantado. Para o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de titorías compatible coa súa dedicación

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A3 A4 B8 B15 C2 C3 C4	O alumnado poderá ser avaliado a través dun traballo global para o módulo. Para o devandito traballo estableceranse uns exercicios concretos sobre a temática específica da materia.	40
Proba mixta	A1 A2 A5 A6 A7 A8 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B7 B9 B13 B14 B17 B20 B21 C5 C6 C7	O exame incluírá cuestións teóricas e/ou prácticas e se realizará durante os períodos oficiais de xaneiro e xullo. Estas probas poden ser realizadas de forma presencial ou on-line.	60

Observacións avaliación

Os criterios e actividades de avaliación serán os mesmos na primeira e na segunda oportunidade

Fontes de información

Bibliografía básica	Atkinson, A. B. (1998). Social exclusion, poverty and unemployment. In J. Hills (Ed.), Exclusion, employment and opportunity (pp. 1-20) London School of Economics and Political Science: Centre for Analysis of Social Exclusion (CASE). Atkinson, R., & Davoudi, S. (2000). The concept of social exclusion in the european union: Context, development and possibilities. Journal of Common Market Studies, 38(3) doi:10.1111/1468-5965.00229 Ayala, L. (2006). La monitorización de la desigualdad y la exclusión social: hacia un sistema integrado de indicadores, en Vidal Fernández, F. (dir.), V Informe FUHEM de políticas sociales: La exclusión social y el estado del bienestar en España, Madrid: FUHEM, 43-59. Disponible en: http://www.fuhem.es/media/ecosocial/file/Cohesi%C3%B3n%20Social/Desigualdad.%20pobreza%20y%20exclusi%C3%B3n/AYALA%20CA%C3%91%C3%93N,%20Luis,%20La%20monitarizaci%C3%B3n%20de%20la%20desigualdad.pdf Cortina A., Pereira G. (2009). Pobreza y libertad: erradicar la pobreza desde el enfoque de las capacidades de Amartya Sen. Madrid: Tecnos. Fundación FOESSA (2014). Una mirada de género a la exclusión social. Fundación FOESSA. Disponible en: http://www.foessa2014.es/informe/uploaded/documentos_trabajo/15102014151359_2687.pdf Fundación FOESSA (2015). Análisis y Perspectivas 2016: Expulsión Social y Recuperación Económica. Fundación FOESSA. Disponible en: http://www.foessa.es/publicaciones_compra.aspx?Id=5279&Idioma=1&Diocesis=42 Instituto Nacional de Estadística (2006). La pobreza y su medición. Presentación de diversos métodos de obtención de medidas de pobreza. Instituto Nacional de Estadística. Disponible en: file:///F:/Docencia/Pobreza%20y%20exclusi%C3%B3n%20social/Gu%C3%ADa%20Carlos%20III/INE_pobreza.pdf Piketty, T., & Saez, E. (2014). Inequality in the long run. Science, 344(6186), 838-843. doi:10.1126/science.1251936 Stiglitz J. E., Sen A. y Fitoussi J. P. (2009). El informe de la comisión sobre la medición de las actividades económicas y el progreso social. Institut national de la statistique et des études économiques. Disponible en: http://www.ambafrance-es.org/Informe-de-la-Comision-Stiglitz Subirats, Joan. (dir.) (2004) Pobreza y exclusión social, un análisis de la realidad española y europea, Colección de Estudios Sociales, 16, Fundación La Caixa. Disponible en: http://www.didacqueralt.com/pobreza-sp.pdf
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fontes de información e técnicas estatísticas para a análise das políticas sociais/615525007

Materias que continúan o temario

Observacións

É aconsellable tener coñecementos básicos de socioloxía, economía e dereito. En particular, convén coñecer o papel dos organismos transnacionais (Banco Mundial, Nacións Unidas, Unión Europea). Así mesmo, son necesarios coñecementos básicos de estatística aplicada para a correcta interpretación, cálculo e manexo das bases de datos e indicadores. Recoméndase tener un nivel medio-alto de inglés para o adecuado acceso ás fontes de información. Igualmente, precísase un adecuado nivel de uso das TICs.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías